

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

24 mai 2018

CSN nr. 220

Raport asupra proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (nr.346 din 09.11.2007), lectură finală

La data de 29.03.2018 a fost adoptat în lectura a doua proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte nr.346 din 09.11.2017.

Ca urmare al acceptării deciziei Comisiei de a completa proiectul cu un articol nou, titlul acestuia a fost modificat în proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Totodată, necesitatea prezentării și adoptării acestuia în lectură finală a rezultat din faptul că în procesul de redactare au fost identificate anumite erori și neconcordanțe asupra cărora, în cadrul ședinței Comisiei din 08.05.2018, s-au expus motivat atât unii membri ai Comisiei, cât și Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului prin nota informativă, care se anexează la setul de materiale informative eferente prezentului proiect de lege.

Sinteza obiecțiilor și propunerilor, precum și textul redactat al proiectului legii în corespundere cu decizia argumentată a Comisiei, sunt parte integrantă la prezentul raport.

Reieșind din cele sus menționate, cu șase membri „pentru”, și trei voturi „împotriva”, Comisia propune plenului Parlamentului adoptarea prezentului proiect de lege în lectură finală.

Eugen CARPOV,
Vicepreședintele Comisiei

L E G E

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 9, art. 89), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. În denumirea capitolului II, cuvântul „DESCRIEREA” se substituie cu cuvântul „CONȚINUTUL”.

2. La articolul 2:

în denumire, cuvântul „documentul” se substituie cu cuvântul „documentele”;

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova și documentele de călătorie se eliberează, indiferent de vîrstă, cetățenilor Republicii Moldova și, respectiv, apatrizilor recunoscuți de către autoritatea competentă a Republicii Moldova și persoanelor cărora li s-a acordat protecție internațională de către autoritatea competentă a Republicii Moldova, pentru a călători în străinătate.”

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Denumirea pașaportului cetățeanului Republicii Moldova se indică în limba de stat, iar a documentelor de călătorie – în limba de stat și în limbile franceză și engleză.”

la alineatul (7):

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) seria și numărul;”

la literele b) și c), textul „care a eliberat pașaportul, documentul de călătorie” se substituie cu cuvântul „emitent”;

la litera d), textele „(cu copertă de culoare roșie-vișinie)”, „(cu copertă de culoare roșie)”, „(cu copertă de culoare maro)”, „(cu copertă de culoare sură)” se exclud;

literele e) și f) se abrogă;

litera i) va avea următorul cuprins:

„i) cetățenia. Această informație nu se indică în documentele de călătorie;”

litera k) se completează în final cu cuvintele „de stat al persoanei fizice”;

litera o) va avea următorul cuprins:

„o) denumirea autorității emitente;”

la litera p), textul „a pașaportului, documentului de călătorie” se exclude;

litera r) va avea următorul cuprins:

„r) datele biometrice:

- fotografia titularului;
- imaginea facială digitală;
- amprentele digitale;

– semnătura personală a titularului, care se aplică de la vârsta de 14 ani. În cazul persoanelor cu vârsta sub 14 ani și al celor care nu pot aplica semnătura, se aplică o mențiune specială în condițiile stabilite de Guvern.”

la alineatul (8), cuvintele „de pînă la” se substituie cu cuvântul „sub”;

alineatul (11) va avea următorul cuprins:

„(11) Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova și documentul de călătorie pentru apatrizi se eliberează persoanelor cu vârsta sub 7 ani pe termen de 4 ani, cu vârsta de la 7 pînă la 16 ani – pe termen de 7 ani, iar celor cu vârsta peste 16 ani – pe termen de 10 ani.”

la alineatul (12), cuvântul „Documentele” se substituie cu cuvântul „Documentul”.

3. Articolul 3:

în denumire, cuvântul „Permisul” se substituie cu cuvântul „Permisele”;

la alineatul (1), cuvintele „de la momentul nașterii” se exclud;

alineatul (1¹):

la litera a), după cuvintele „buletinului de identitate” se introduc cuvintele „și solicită un document provizoriu”;

alineatul se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) persoanei care a emigrat autorizat – la solicitare.”

la alineatul (2), după cuvintele „statut de apatrid” se introduc cuvintele „de către autoritatea competentă a Republicii Moldova”;

la alineatul (3), cuvântul „acordat” se substituie cu cuvântul „recunoscut”, iar după cuvântul „refugiat” se introduc cuvintele „de către autoritatea competentă a Republicii Moldova”;

alineatul (5):

în partea introductivă, cuvântul „fel” se substituie cu cuvântul „tip”;

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) seria și numărul;”

la litera b), cuvintele „care a eliberat buletinul de identitate sau permisul de ședere” se substituie cu cuvântul „emitent”;

la litera c), cuvintele „instituției care a eliberat buletinul de identitate sau permisul de ședere” se substituie cu cuvintele „autorității emitente”;

literele e) și f) se abrogă;

la litera k), după cuvintele „identificare de stat” se introduc cuvintele „al persoanei fizice”;

la litera p), cuvintele „a actului” se exclud;

litera s) va avea următorul cuprins:

„s) datele biometrice:

- fotografia titularului;
- semnătura personală a titularului, care se aplică de la vârsta de 14 ani. În cazul persoanelor cu vârsta sub 14 ani și al celor care nu pot aplica semnătura, se aplică o mențiune specială în condițiile stabilite de Guvern;”

articolul se completează cu alineatele (5¹) și (5²) cu următorul cuprins:

„(5¹) La solicitarea cetățeanului Republicii Moldova cu capacitate deplină de exercițiu se eliberează buletinul de identitate electronic care conține mijloacele semnăturii electronice și certificatele cheilor publice, care se introduc în mediul de stocare electronică a datelor.

(5²) Termenul de valabilitate al certificatelor cheilor publice se stabilește de prestatorul serviciilor de certificare în condițiile prevederilor legale privind semnătura electronică și documentul electronic. Expirarea termenului de valabilitate a certificatelor cheilor publice și/sau defectarea mediului de stocare electronică a datelor nu influențează valabilitatea buletinului de identitate.”

la alineatul (8), după cuvintele „buletinului de identitate” se introduc cuvintele „al cetățeanului Republicii Moldova”, iar după cuvântul „traduc” se introduc cuvintele „și nici nu se transliterează”;

alineatul (9) se abrogă;

articolul se completează cu alineatele (10¹) și (10²) cu următorul cuprins:

„(10¹) Buletinul de identitate electronic al cetățeanului Republicii Moldova se eliberează pe termen de 10 ani.

(10²) În cazul adresării persoanei pentru obținerea buletinului de identitate în perioada de până la un an înainte de atingerea vârstei de 10, 16, 25 și 45 de ani, buletinul de identitate se eliberează pe perioada imediat următoare vârstei respective.”

la alineatul (14), cuvintele „pentru străini” se exclud.

4. Articolul 3¹:

la alineatul (1), cuvintele „cetățenia Republicii Moldova” se substituie cu textul „cetățenia Republicii Moldova,”;

la alineatul (2) litera x), cuvintele „copiilor pînă la vîrsta de 18 ani” se substituie cu textul „fiilor și fiicelor cu vîrsta sub 18 ani și celor cu vîrsta sub 23 de ani care urmează în străinătate studii secundare generale sau profesionale, medii de specialitate, superioare, învățămînt de zi și nu sînt căsătoriți”.

5. La articolul 3², alineatul (2):

se completează cu litera g¹) cu următorul cuprins:

„g¹) secretarilor de stat;”

la litera v), cuvintele „copiilor pînă la vîrsta de 18 ani” se substituie cu textul „fiilor și fiicelor cu vîrsta sub 18 ani și celor cu vîrsta sub 23 de ani care urmează în străinătate studii secundare generale sau profesionale, medii de specialitate, superioare, învățămînt de zi și nu sînt căsătoriți”;

alineatul se completează cu litera z³) cu următorul cuprins:

„z³) președintelui și vicepreședintelui Autorității Naționale de Integritate.”

6. La articolul 3³:

alineatul (6):

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) seria și numărul;”

la literele b) și c), cuvintele „care a eliberat pașaportul” se substituie cu cuvîntul „emitent”;

la litera d), cuvîntul „actelor” se substituie cu cuvîntul „pașapoartelor”, iar textele „(cu copertă de culoare neagră)” și „(cu copertă de culoare verde)” se exclud;

literele e) și f) se abrogă;

litera i) va avea următorul cuprins:

„i) cetățenia;”

litera k) se completează în final cu cuvintele „de stat al persoanei fizice”;

litera o) va avea următorul cuprins:

„o) denumirea autorității emitente;”

la litera p), cuvintele „a pașaportului” se exclud;

litera r) va avea următorul cuprins:

„r) datele biometrice:

- fotografia titularului;
- imaginea facială digitală;
- amprente digitale;

– semnătura personală a titularului, care se aplică de la vârsta de 14 ani. În cazul persoanelor cu vârsta sub 14 ani și al celor care nu pot aplica semnătura, se aplică o mențiune specială în condițiile stabilite de Guvern.”

la alineatul (8), textul „g)” se substituie cu textul „g¹)”.

7. La articolul 4:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Modul de eliberare și modelele actelor de identitate se aprobă de Guvern.”

alineatul (1¹) se completează în final cu textul: „Agenția Servicii Publice efectuează cercetări tehnico-științifice la toate etapele procesului de asigurare a populației cu acte de identitate.”

alineatul (1³) va avea următorul cuprins:

„(1³) Actele de identitate se eliberează în temeiul cererii depuse de către solicitant la autoritatea competentă în modul stabilit. Depunerea cererii de către alte persoane se admite în următoarele situații speciale:

a) în cazul minorului, inclusiv al celui a căruia asupra căruia este instituită tutela sau curatela, în calitate de solicitant acționează reprezentantul legal al acestuia (unul dintre părinți, tutorele, curatorul), cu prezența obligatorie a persoanei reprezentate. În noțiunea de minor nu se încadrează persoanele care au dobândit capacitatea deplină de exercițiu pînă la împlinirea vârstei de 18 ani în condițiile art. 20 alin. (2) și (3) din Codul civil al Republicii Moldova;

b) în cazul copilului separat de părinți asupra căruia nu este instituită tutela sau curatela, cererea se depune de către autoritatea tutelară, cu prezența obligatorie a persoanei reprezentate;

c) în cazul copilului separat de părinți asupra căruia nu este instituită sau a fost revocată tutela sau curatela în condițiile prevederilor legale și care este plasat în serviciul de plasament de tip familial ori de tip rezidențial sau în instituția de asistență socială publică, de educație, de învățământ, de tratament, sau într-o altă instituție similară, cererea se depune de către administrația instituției respective, cu prezența obligatorie a persoanei reprezentate;

d) în cazul persoanei supuse măsurii de ocrotire judiciară sub forma tutelei, în calitate de solicitant acționează reprezentantul legal al acesteia (tutore), cu prezența obligatorie a persoanei reprezentate;

e) în cazul persoanei imobilizate, al persoanei aflate la tratament prin constrângere, al persoanei aflate în arest preventiv sau în detenție, cererea pentru eliberarea buletinului de identitate sau a permisului de ședere poate fi depusă prin reprezentant împuternicit prin procură autenticată de notar sau de alte persoane abilitate prin lege cu astfel de funcție;

f) în cazul persoanei imobilizate și pentru care prelevarea amprentelor digitale nu este obligatorie sau este imposibilă, cererea pentru eliberarea pașaportului sau a documentului de călătorie poate fi depusă prin reprezentant împuternicit prin procură autenticată de notar sau de alte persoane abilitate prin lege cu astfel de funcție;

g) în cazul persoanei care este internată într-o instituție medicală și se află în stare gravă (inconștientă, în comă), cererea se depune de către persoana care acționează în interesul acesteia (membru de familie, ruda), iar în lipsa unei astfel de persoane, actul de identitate se eliberează în urma demersului instituției medicale în cauză sau al autorității administrației publice locale, dacă persoana internată beneficiază de asistență socială;

h) în cazul persoanei cu boli mintale sau deficiențe fizice, mintale sau psihologice, aflată la întreținere în instituția de tratament sau în instituția socială, asupra căreia nu este instituită măsura de ocrotire sub nicio formă, actul de identitate se eliberează în urma demersului instituției respective.”

alineatul (1⁵) se completează în final cu textul: „În sensul prezentului alineat, noțiunea de document nevalabil nu se răsfrânge asupra actelor de identitate care urmează a fi schimbate.”

la alineatul (3), cuvântul „perfectarea” se substituie cu cuvântul „eliberarea”, iar în final alineatul se completează cu textul „, care sînt strict necesare acestui scop”;

la alineatul (3¹), cuvintele „Agenția Servicii Publice, de către misiunile diplomatice sau oficiile consulare ale Republicii Moldova în alte state” se

substituie cu cuvintele „autoritatea competentă responsabilă de recepționarea cererii pentru eliberarea actului de identitate respectiv”;

la alineatul (4), după cuvîntul „procură” se introduc cuvintele „autenticată de notar sau de alte persoane abilitate prin lege cu astfel de funcție”.

8. Articolul 6:

în denumirea articolului, cuvîntul „Retragerea” se substituie cu cuvîntul „Ridicarea”;

la alineatul (1), cuvintele „sînt retrase” se substituie cu cuvintele „se ridică”;

la alineatul (3), cuvîntul „retrase” se substituie cu cuvîntul „ridicate”.

9. Denumirea capitolului IV va avea următorul cuprins:

„OBLIGAȚII ȘI RESPONSABILITĂȚI”.

10. Articolul 7 va avea următorul cuprins:

„Articolul 7. Obligația de a deține buletine de identitate

Cetățenii Republicii Moldova cu domiciliul în Republica Moldova sînt obligați să dețină buletin de identitate de la vîrsta de 16 ani, apatrizii și refugiați – de la data recunoașterii statutului de apatrid sau de refugiat, iar beneficiarii de protecție umanitară – de la data acordării protecției umanitare de către autoritățile competente ale Republicii Moldova.”

11. La articolul 8:

denumirea va avea următorul cuprins:

„Articolul 8. Obligațiile titularului de acte de identitate”;

la litera c), după cuvîntul „pierderea” se introduce textul „, furtul, deteriorarea”.

12. În textul legii, cuvintele „perfectare și eliberare”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvîntul „eliberare” la forma gramaticală corespunzătoare, cuvintele „organ competent”, la orice formă gramaticală, – cu cuvintele „autoritate competentă” la forma gramaticală corespunzătoare, cuvîntul „retragere”, la orice formă gramaticală, – cu cuvîntul „ridicare” la forma

gramaticală corespunzătoare, iar cuvintele „Pașapoartele cetățenilor Republicii Moldova” – cu cuvintele „Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova”.

Art. II. – Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 9 decembrie 2005), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 17:

la alineatul (1¹), în partea introductivă, după cuvântul „apatridului” se introduce textul „(solicitantului principal)”, iar cuvintele „cunoaște și” se exclud;

alineatul (1²) va avea următorul cuprins:

„(1²) Membrii de familie (soț, soție, copii, părinți) ai persoanei (solicitantului principal) care a obținut cetățenia în conformitate cu prevederile alin. (1¹) care întrunesc condițiile stabilite la alin. (1¹) lit. a) și b) pot obține cetățenia Republicii Moldova dacă au vărsat contribuția la Fondul de investiții publice pentru dezvoltare durabilă sau au efectuat investiții conform alin. (1¹) lit. c).”

articolul se completează cu alineatul (1³) cu următorul cuprins:

„(1³) Valoarea minimă a contribuției și a investițiilor menționate la alin. (1²), precum și modalitatea de efectuare a acestora se aprobă de Guvern.”

alineatul (3¹) se abrogă;

la alineatul (6), textul „alin. (1²)” se substituie cu textul „alin. (1³)”;

la alineatul (7), cuvântul „persoane” se substituie cu cuvintele „solicitanți principali”.

2. La articolul 18, alineatul (2) se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

„c) persoanelor care obțin cetățenia în condițiile art. 17 alin. (1¹).”

3. La articolul 24, alineatul (1) se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) persoanelor care obțin cetățenia în condițiile art. 17 alin. (1);”.

4. Articolul 27:

alineatul unic devine alineatul (1);

articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Decretul Președintelui Republicii Moldova privind acordarea cetățeniei în baza condițiilor de naturalizare prevăzute la art. 17 alin. (1¹) și (1²) din prezenta lege va conține doar date de identificare ale dosarelor solicitanților, fără a indica numele și prenumele acestora.”

5. La articolul 33 alineatul (1¹), textul „(3¹)” se substituie cu textul „(1²)”, iar textul „personal sau prin mandatar, ultimul” se substituie cu textul „personal de către solicitant sau de agenți acreditați, ultimii”.

Art. III. – Prezenta lege intră în vigoare la 2 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția prevederilor art. I pct. 2 ce se referă la art. 2 alin. (7) lit. d) și ale pct. 6 ce se referă la art. 3³ alin. (6) lit. d), care intră în vigoare la 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Art. IV. – Până la intrarea în vigoare a prezentei legi se vor elibera în continuare acte de identitate stabilite potrivit Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte.

Art. V. – Actele de identitate aflate asupra titularilor își păstrează valabilitatea și se retrag treptat din circulație, potrivit solicitărilor titularilor.

Art. VI. – Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

ANDRIAN CANDU

Chișinău, 29 martie 2018.

Nr. 61.

SINTEZA

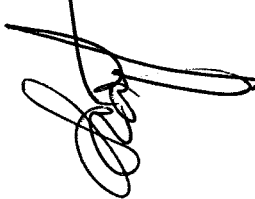
obiectiilor și propunerilor la proiectul de Lege
pentru modificarea și completarea unor acte legislative
(nr.346 din 09.11.2017), lectură finală

Nr. crt.	Autorul obiectiilor și propunerilor	Conținutul obiectiilor și propunerilor	Decizia Comisiei sesizate în fond
I.	II.	III.	IV.
1.	Direcția Generală Juridică a Secretariatului Parlamentului	<p>La art.3², alin.(2) din Legea nr.273/1994, potrivit sintezei amendamentelor, propunerilor și obiectiilor, este propusă modificarea lit.z): „la litera z) cuvântul „prim-vicepreședinte” se substituie cu cuvântul „președinte””.</p> <p>Atenționăm, că lit.z) din art.3², alin.(2) a Legii nr.273/1994 a fost modificată prin Legea nr.36 din 16.03.2018 și <u>necesită a fi eliminată</u> din Legea nr. 61/2018, deoarece are loc o suprapunere a normelor.</p>	- Se acceptă
2.	Deputatul în Parlament Roman BOȚAN	<p>La Art.II, pct. 2. art. 18 alin. (2) s-a completat cu c), dar care contravine prevederilor din art. 17 alin. (1¹) din Legea cetățeniei nr. 1024/2000.</p> <p>Astfel, conform lit.c) din art.18 alin.(2), persoanele (solicitanții principali și membrii familiei) care solicită obținerea cetățeniei în condițiile art. 17 alin. (1¹), sunt exceptați de condiția cunoașterii prevederilor Constituției Republicii Moldova și a limbii de stat. Această prevedere se referea doar la pensionarii pentru limita de vîrstă și invalizii a căror invaliditate este stabilită pe o perioadă nedeterminată. Prin urmare, chiar dacă solicitanții principali și membrii familiei nu sunt pensionari și persoane cu dezaibilități, aceștia nu vor fi obligați să cunoască Constituția și limba oficială a statului, ceea ce generează, din punctul meu de vedere, riscuri aferente securității.</p> <p>Tot odată la art. 17 alin. (1¹) stabilește persoanele (solicitanții principali și membrii familiei) care solicită obținerea cetățeniei în condițiile articolului menționat trebuie să cunoască și respecte prevederile Constituției.</p> <p>Această inadverență de redacție trebuie remediată prin excluderea pct. 2 din Art.II, prin care s-a completat art. 18 alin. (2) cu lit. c)</p>	<p>- Se acceptă parțial.</p> <p>Inadverența redacțională menționată se remediază prin următoarea completare:</p> <p>La Art.II., pct.1, textul „la alineatul (1¹), în partea introductivă, după cuvîntul „apatrîdului” se introduce textul „(solicitantului principal)”, se completează cu textul: „iar cuvintele „cunoaște și” se exclud”.</p>
3.	Deputatul în Parlament Roman BOȚAN	<p>În conformitate cu prevederile propuse în proiect la art.17 alin.(7), sintagma „5 mii de persoane” s-a modificat în „5 mii de solicitanți principali”. Noțiunea de „solicitant principal” reprezintă cetățeanul străin sau apatrîdul, care solicită obținerea cetățeniei. Prin urmare în acest număr nu sunt incluși membrii de familie (soț, soție, copii, părinți). Astfel, limita de 5 mii de persoane este</p>	- Nu se acceptă.

Nr. crt.	Autorul obiectiilor și propunerilor	Conținutul obiectiilor și propunerilor	Decizia Comisiei sesizate în fond
I.	II.	III.	IV.
		compromisă prin posibila creștere a acestui număr la cîteva zeci de mii, ceea ce generează, din punctul meu de vedere, riscuri aferente securității. Probabil autorii au admis o inadvertență redacțională. Această inadvertență trebuie remediată prin excluderea din pct. 2 din Art.II, a textului „la aliniatul (7) cuvîntul „persoane” se substituie cu cuvintele „solicitanți principali”.	
4.	Deputatul în Parlament Roman BOȚAN	Conform prevederilor propuse, membrii de familie ai solicitantului principal care a solicitat și/sau a obținut cetățenia și care întrunesc condițiile legale stabilite, pot obține cetățenia Republicii Moldova. Anterior legea prevedea că membrii de familie ai solicitantului care doar au obținut cetățenia aveau și ei dreptul să o solicite. Astfel, chiar dacă solicitantului principal nu i se va acorda cetățenia din motive întemeiate, membrii familiei sale vor putea solicita acordarea cetățeniei, deoarece nu mai există condiția obținerii acesteia de către solicitantul principal, e de ajuns să o solicite. Consider că această inadvertență din Art.II, pct. 1, trebuie remediată prin excluderea din cuprinsul propus pentru alin. (1 ²) din art. 17 a cuvintelor „a solicitat și/sau”.	- Se acceptă
5.	Direcția Generală Juridică a Secretariatului Parlamentului	La Art.II, pct.5 din Legea nr.61/2018 a fost propusă completarea lit.f) a art.36 alin.(1) din Legea nr.1024/2000. Atenționăm că lit.f) din alin.(1) a Legii nr.1024/2000 a fost abrogată prin Legea nr.132 din 21.12.2017.	-Se acceptă excluderea completării cu lit. f) a alin.(1), art.36 din Legea nr.1024/2000.
6.	Direcția Generală Juridică a Secretariatului Parlamentului	Art.41 din Legea nr.1024/2000, este completat prin Legea nr. 61/2018 cu alin.(2) cu următorul cuprins: „(2) Decretul Președintelui Republicii Moldova privind acordarea cetățeniei intră în vigoare la data semnării și nu se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. Menționăm, că Legea nr.173 din 06.07.1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, stipulează că legile promulgate de Președintele Republicii Moldova, hotărârile Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârile și dispozițiile Guvernului, actele	- Se acceptă excluderea pct. 5 din Art.II, prin care s-a propus ca art.41 din Legea nr.1024/2000, să fie completat cu alin.(2) și se include la pct. 4 din art. II următorul conținut: „4. La articolul 27: alineatul unic devine alin. (1);

Nr. crt.	Autorul obiectiilor și propunerilor	Conținutul obiectiilor și propunerilor	Decizia Comisiei sesizate în fond
I.	II.	III.	IV.
		<p>Curtii Constitutionale și ale Curtii de Conturi, actele normative ale organelor centrale de specialitate ale administrației publice ș. a. se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Totodată, Hotărârea Curtii Constitutionale nr.14 din 18.03.1999 reține, că decretele prezidențiale și hotărârile Guvernului, ca acte ce emană de la o autoritate publică, prin natura lor sunt acte administrative de autoritate. Ele sunt emise (adoptate) în baza și în vederea executării legii pentru nașterea, modificarea și stingerea unor raporturi juridice. Executarea lor este asigurată de autoritatea publică prin sancționarea celor în culpă. Astfel, actele menționate sunt emise (adoptate) pentru aplicarea și executarea unei legi existente, ce produce efecte numai pentru viitor și sunt supuse unui șir de condiții de validitate, iar una din aceste condiții este să fie publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și aduse la cunoștința celor interesați. Nerespectarea condițiilor de validitate la adoptarea sau emiterea acestor acte atrage nulitatea sau inexistența lor.”</p>	<p>articolul se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:</p> <p>„(2) Decretul Președintelui Republicii Moldova privind acordarea cetățeniei în baza condițiilor de naturalizare prevăzute la art. 17 alin. (1¹) și (1²) din prezenta lege va conține doar date de identificare ale dosarului solicitanților, fără a indica numele și prenumele acestora.”</p> <p>În contextul modificării menționate supra, pct. 4 din art. II al Legii nr. 61/2018 se renumerează în pct. 5</p>
7.	Deputatul în Parlament Roman BOTAN	<p>Consider că pct. 5 din Art.II trebuie exclus și nu trebuie substituit cu alte prevederi. Art. 94 din Constituția Republicii Moldova prevede expres că: „Decretele se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”</p> <p>Consider dubioasă prevederea propusă să substituie cele conținute în pct. 5 din Art. II (pentru care s-a acceptat excluderea) conform căreia „Decretele Președintelui Republicii Moldova privind acordarea cetățeniei în baza condițiilor de naturalizare prevăzute la art. 17 alin. (11) și (12) din prezenta lege va conține doar date de identificare ale dosarului solicitanților, fără a indica numele și prenumele acestora”.</p> <p>Este dubios că se dorește secretizarea în acest caz pentru cei care vor obține cetățenie pentru investiții. Nu este justificat acest fapt în raport cu alți</p>	<p>- Nu se acceptă.</p>

Nr. crt.	Autorul obiectiilor si propunerilor	Conținutul obiectiilor și propunerilor	Decizia Comisiei sesizate în fond
I.	II.	<p style="text-align: center;">III.</p> <p>solicitanți. E plauzibilă situația când aceste investiții ar putea proveni din fraude, iar încetățenirea în baza unei legi interpretabile ar crea premisele legalizării activelor ilegale și ar genera riscuri de securitate. Depersonalizarea și protejarea datelor personale precum numele și prenumele acestei categorii de solicitanți de cetățenie nu cade sub incidența nici a Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, nici a Legii nr.245/2008 cu privire la secretul de stat.</p>	IV.

 Eugen CARPOV,
 Vicepreședintele Comisiei

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-2893 din 14.05 2018
La CSN9 nr. 197 din 10 mai 2018

**Comisia securitate națională,
apărare și ordine publică**

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la amendamentele propuse de către deputații în Parlament la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (inițiativa legislativă nr.346 din 09.11.20107).

Anexă: potrivit textului – 5 (cinci) file.

Director

Bogdan ZUMBREANU

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO18/5021 din 14.05.2018

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.273-XIII din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (urmare a amendamentelor formulate de către deputați în Parlament)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.780/2001 privind actele legislative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al inițiativei legislative este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un grup de deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-11 din Legea nr.780/2001 privind actele legislative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;

- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Amendamentele formulate de deputații în Parlament la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.273/09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (inițiativa legislativă nr.346 din 09.11.2017) au fost plasate pentru consultare publică pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect.

Respectiv, având în vedere că amendamentele formulate de deputații în Parlament la proiectul de lege prenotat au fost plasate pe pagina web indicată supra și părțile interesate au acces la acestea, se constată că în procesul de promovare a proiectului asigurarea transparenței decizionale stabilite de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional a fost asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit amendamentelor înaintate de către un grup de deputați în Parlament, se propun modificări și completări la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.273/09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (inițiativa legislativă nr.346 din 09.11.2017).

Astfel, analizând normele elaborate se constată că se propune excluderea lit.r) de la art.3 alin.(5) din legea prenotată, care, potrivit autorului amendamentului (deputatul Vladimir Țurcan), *"împovărează situația financiară a titularilor în cazurile când aceștia, din anumite motive își schimbă domiciliu".* Suplimentar, la lit.s) de la art.3 alin.(5) din legea supusă amendării se propune de a nu fi exclusă sintagma *"grupa sanguină"*, iar la lit.r) de la art.2 alin.(6) de completat după sintagma *"amprente digitale"* cu sintagma *"grupa sanguină"*.

Potrivit amendamentului formulat de către deputatul Eugeniu Nichiforciuc, proiectul legii se completează cu Articolul II și se propune modificarea și completarea Legii cetățeniei nr.1024/02.07.2000, care potrivit autorului amendamentului are drept scop *"de a realiza cu succes programul de stat de acordare a cetățeniei Republicii Moldova investitorilor străini."*

De asemenea, de către deputatul Igor Vrenea, prin amendamentul prezentat, se propune introducerea unor modificări care presupun mărirea numărului de beneficiari ai pașaportului diplomatic și de serviciu.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele cetățeanului străin și apatridului, care, în schimbul investițiilor în economia Republicii Moldova, vor putea beneficia de un regim facilitat de dobândire a cetățeniei Republicii Moldova. Însă, urmare a lipsei unor reglementări privind mării contribuției necesare de vărsat în Fondul de investiții publice pentru dezvoltare durabilă în vederea obținerii cetățeniei

V. Vrenea

Republicii Moldova, proiectul nu asigură un filtru valoric adecvat și util statului Republicii Moldova, creând riscul ca normele elaborate să fie aplicate pentru persoane determinate.

De asemenea, prevederile proiectului promovează interesele unui grup de persoane (secretari de stat, președintele și vicepreședintele Autorității Naționale de Integritate și persoanele cu vârsta de până la 23 ani care urmează în străinătate studii secundare generale sau profesionale, medii de specialitate, superioare, învățământ de zi, și nu sunt căsătoriți) de a beneficia de pașaport diplomatic și de serviciu, ceea ce este conform interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, proiectele de acte legislative sunt însoțite de *"nota informativă care include:*

- a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;*
- b) principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui;*
- c) referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză*

Notele de argumentare prezentate la amendamentele formulate de către deputații în Parlament corespund parțial rigorilor stabilite de art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative. În sensul dat, amendamentele formulate de către deputatul E. Nichiforciuc referitor la completarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.273/1994 cu prevederi ce modifică Legea cetățeniei nr.1024/2000 nu sunt argumentate suficient, având un caracter declarativ.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.20 lit.d) al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină *"d) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură".*

Implementarea prevederilor proiectului propuse la art.3/1 și art.3/2 (amendamentul formulat de către deputatul Ig. Vremea) necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul public național. În sensul dat, autorul nu menționează despre aceasta în nota de argumentare, deși modificările propuse presupun mărirea categoriilor de persoane ce vor beneficia de pașaport diplomatic și pașaport de serviciu, iar acest fapt necesită resurse financiare suplimentare ce țin de perfectarea acestor acte. Se recomandă autorului completarea notei de argumentare cu un calcul detaliat privind estimarea cuantumului cheltuielilor legate de perfectarea pașapoartelor enunțate și sursa de finanțare.

Conform art.131 alin.(4) și alin.(6) din Constituție, *"Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern și nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare".*

Prin urmare, în lipsa unei argumentări economico-financiare pertinente, reglementările propuse nu

vor avea finalitate scontată a scopului propus. Totodată, pentru adoptarea proiectului de lege este necesar ca modificările propuse să fie acceptate de Guvern.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.19 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative *"textul proiectului de act legislativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]"*

c) se utilizează termeni adecvați [...] și de o largă circulație; [...]"

e) terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia; [...]"

g) se evită folosirea [...] cuvintelor și expresiilor [...] neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;

h) se evită tautologiile juridice; [...]"

În ansamblu, textul amendamentelor propuse sunt întocmite cu respectarea tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice. Însă, se atestă că unele norme contravin exigențelor impuse de Legea nr.780/2001 în partea ce ține de procedeele tehnice aplicabile legilor, folosirea unor termeni noi nedefiniți în legislație de genul *"solicitantul principal"* și *"agenți acreditați"* (a se vedea analiza detaliată a prevederilor proiectului de la secțiunea III a prezentului raport de expertiză anticorupție).

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului au fost identificate conflicte dintre prevederile acestuia cu prevederile legale ale art.94 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova și Legii nr.173/06.07.1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale referitor la publicarea decretelor Președintelui Republicii Moldova privind acordarea cetățeniei (a se vedea analiza detaliată a prevederilor proiectului de la secțiunea III a prezentului raport de expertiză anticorupție).

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu reglementează activitatea agenților public și/sau entităților publice, Însă, în mod tangențial, normele propuse conțin reglementări ce rezultă din activitatea Agenției Servicii Publice care, potrivit art.4 alin.(1/1) al Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, *asigură perfectarea și eliberarea actelor, cu excepția cazurilor prevăzute de legislația în vigoare.*

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -

Punctul II subpunctul 1 potrivit amendamentului formulat de către deputatul E. Nichiforciuc

II. După Articolul I se introduce Articolul II care va avea următorul cuprins:

"Legea cetățeniei nr.1024-XIV din 2 iulie 2000 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, ediție specială), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 17:

La alin.(1/1) după cuvîntul "apatridului" se competează cu cuvintele "solicitantului principal".

Se completează cu alin.(1/2) cu următorul cuprins:

„(1/2) Membrii de familie (soț, soție, copii, părinți) ai persoanei (solicitantului principal) care a solicitat și/sau a obținut cetățenia în conformitate cu prevederile alin.(1/1) și care întrunesc condițiile stabilite la alin.(1/1) lit.a) și b) pot obține cetățenia Republicii Moldova dacă au vărsat contribuția la Fondul de investiții publice pentru dezvoltare durabilă sau au efectuat investiții conform alin.(1/1) lit.c)".

Alineatul (1/2) devine (1/3) și se expune în următoarea redacție:

„(1/3) Valoarea minimă a contribuției la Fondul de investiții publice pentru dezvoltare durabilă și a investiției în unul din domeniile de dezvoltare strategică ale Republicii Moldova, pentru solicitantul principal și membrii familiei acestuia, precum și modalitatea de efectuare a ei se aprobă de Guvern".

Alineatul (3/1) se exclude.

La alineatul (6), sintagma "alin.(1/2)" se substituie cu sintagma "alin.(1/3)".

Obiecții:

Cu referire la modificările propuse pentru art.17 din Legea cetățeniei nr.1024/2000, autorul nu a adus careva raționamente ce ar justifica necesitatea modificărilor date în situația în care prevederile formulate în proiect nu introduc careva soluții noi, ba dimpotrivă le redau pe cele vechi în așa fel, încât la aplicare riscă să fie interpretate ambiguu.

În sensul dat, textul propus de autor pentru alin.(1/2) și alin.(1/3) ale art.17 sunt formulate ambiguu și astfel vor admite interpretări abuzive la aplicare referitor la mărimea contribuției necesare a fi vărsate la Fondul de investiții publice pentru dezvoltare durabilă. Acest fapt lasă la discreția factorilor de decizie să stabilească mărimea contribuției în dependență de interesul urmărit. În sensul dat, reieșind din dispozițiile art.132 în coroborare cu art.72 din Constituție, formarea, utilizarea, gestionarea și controlul mijloacelor financiare ale statului se reglementează print-o lege organică. Respectiv, valoarea minimă a contribuției ce necesită a fi vărsată în vederea obținerii cetățeniei Republicii Moldova și a investiției în unul din domeniile de dezvoltare ale statului urmează a fi stabilite prin lege organică, iar hotărârea de Guvern, care vine întru executarea legii, să stabilească sumele modice pentru obținerea cetățeniei reieșind din minimul prevăzut de lege. Or, conform art.11 alin.(1) al Legii nr.317/2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale "*Pentru exercitarea atribuțiilor constituționale și a celor ce decurg din Legea cu privire la Guvern, pentru organizarea executării legilor, Guvernul adoptă hotărâri și ordonanțe.*"

Coruptibilitatea normei este intensificată și mai mult prin instituirea pentru membrii familiei a dreptului de obținere a cetățeniei Republicii Moldova în momentul solicitării cetățeniei de către solicitantul principal, excluzând, astfel, ipoteza refuzului de acordare ultimului. În sensul dat, există riscul ca normele elaborate să

fie aplicate pentru persoane determinate, exclusiv pentru obținerea de către acestea a drepturilor politice, care le vor permite participarea la viața politică, cu anumite riscuri pentru stabilitatea situației existente. Or, prevederile propuse trebuie să asigure un coraport între beneficiul statului și acordarea cetățeniei în condiții facilitate.

Mai mult, se introduce termenul de "*solicitant principal*", termen nedefinit în art.1 al legii amendate, ceea ce va crea confuzii referitor la înțelesul acestuia (cine este considerat solicitantul principal). În sensul dat, în unele norme propuse, autorul indică că solicitantul principal este aceeași persoană, iar în alte norme deja substituie cuvântul "*persoane*" cu cuvântul "*solicitant principal*".

Amendamentul prezentat nu asigură un filtru valoric adecvat și util statului Republicii Moldova, ba dimpotrivă creează riscuri majore de legalizare, direct sau indirect, personal sau prin persoane interpușe, a mijloacelor financiare de proveniență dubioasă.

Recomandări:

Definirea termenului de "solicitant principal".

Excluderea pct.1 din amendamentul propus or revizuirea normelor formulate prin prisma obiecțiilor expuse.

Excluderea de la art.17 alin.(1/2) din proiect a sintagmei "a solicitat și/sau".

Factori de risc:

- Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - trafic de influență
 - conflict de interese și/sau favoritism

- 2 -

Punctul II subpunctul 4 potrivit amendamentului formulat de către deputatul E. Nichiforciuc

II. După Articolul I se introduce Articolul II care va avea următorul cuprins:

"Legea cetățeniei nr.1024-XIV din 2 iulie 2000 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, ediție specială), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

4. Cuvintele „prin mandatar” se substituie cu cuvintele „de agenți acreditați”.

Obiecții:

Cu referire la pct.4 potrivit amendamentului formulat, acesta operează cu termeni nedefiniți în lege. Astfel, propunerea de substituie la art.33 alin.(1/1) a cuvântului "*mandatar*" cu cuvântul "*agenți acreditați*" va crea situații confuze la aplicare în ce privește înțelesul acestuia.

Recomandări:

Excluderea pct.4 din amendamentul propus or definirea termenului de "agent acreditat" în textul Legii cetățeniei nr.1024/2000.

Factori de risc:

- Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect

Riscuri de corupție:

- Generale

Valeu

Punctul II subpunctul 5 potrivit amendamentului formulat de către deputatul E. Nichiforciuc
II. După Articolul I se introduce Articolul II care va avea următorul cuprins:

"Legea cetățeniei nr.1024-XIV din 2 iulie 2000 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, ediție specială), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

5. La articolul 36 alineatul (1) litera f), după cuvintele "art.16 alin.(1)" se completează cu cuvintele "și art.17 alin.(1/1)".

Obiecții:

Modificarea propusă la pct.5 va crea situații confuze la aplicare referitor la documentele necesare dobândirii cetățeniei. Conform art.34 alin.(2) al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, "*Modificarea intervine pentru a schimba unele soluții din actul legislativ prin altele.*". Prin urmare, soluția ce se intenționează a fi propusă pentru art.36 alin.(1) lit.f) este inoportună, or norma respectivă a fost abrogată prin Legea nr.132/21.12.2017 pentru modificarea și completarea Legii cetățeniei Republicii Moldova nr.1024/2000.

Recomandări:

Excluderea pct.5 din amendamentul propus.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive

Riscuri de corupție:

- Generale

Punctul II subpunctul 6 potrivit amendamentului formulat de către deputatul E. Nichiforciuc
II. După Articolul I se introduce Articolul II care va avea următorul cuprins:

"Legea cetățeniei nr.1024-XIV din 2 iulie 2000 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, ediție specială), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

6. Articolul 41:

Alineatul unic devine alineatul (1).

Se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Decretul Președintelui Republicii Moldova privind acordarea cetățeniei intră în vigoare la data semnării și nu se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova

Obiecții:

Norma analizată la pct.6 stabilește că decretul Președintelui Republicii Moldova privind acordarea cetățeniei nu se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ceea ce vine în contradicție cu Constituția Republicii Moldova, care la art.94 alin.(1) statuează că "*În exercitarea atribuțiilor sale, Președintele Republicii Moldova emite decrete, obligatorii pentru executare pe întreg teritoriul statului. Decretele se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.*"

Or, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr.32 din 29.10.1998 „Privind interpretarea art.76 din Constituția Republicii Moldova” a invocat că "*Efectul legii în timp este ghidat de principiul activității legii, potrivit căruia legea se aplică tuturor faptelor în timpul în care se află în vigoare, are eficiență deplină și continuă din momentul intrării în vigoare și până la abrogarea ei. Legea nu se aplică faptelor săvârșite înainte de intrarea ei în vigoare, adică nu are efect retroactiv. Ea dispune numai pentru prezent și viitor și nu are efecte juridice pentru trecut. [...]*"

Având în vedere că nepublicarea legii atrage după sine inexistența acesteia, data intrării în vigoare, prevăzută în textul unei legi, nu poate fi decât ulterioară publicării sale în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova". Or, nu poate fi în vigoare legea care a priori intră în contradicție cu principiul constituțional privind publicarea legii."

Totodată, conform art.1 alin.(1) al Legii nr.173/06.07.1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, "Legile, promulgate de Președintele Republicii Moldova, hotărârile Parlamentului, decretele Președintelui Republicii Moldova, [...] se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, editat de Agenția Informațională de Stat "Moldpres", în limba de stat cu traducere în limba rusă și în alte limbi, conform legislației."

Recomandări:

Excluderea de la pct.6 din amendamentul propus a negației "nu".

Factori de risc:

- Concurența normelor de drept

Riscuri de corupție:

- Generale

- 5 -

Amendamentul formulat de către deputatul lg. Vrenea

Se introduce punctul 6 în următoarea redacție:

Articolul 3/2 alineatul (2):

La litera z) cuvântul "prim-vicepreședintele" se substituie cu cuvântul "președinte".

Obiecții:

Modificarea propusă la art.3/2 alin.(2) lit.z) din Legea nr.273/09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte va crea situații confuze la aplicare referitor la categoriile persoanelor ce beneficiază de pașapoarte de serviciu. Conform art.34 alin.(2) al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, "Modificarea intervine pentru a schimba unele soluții din actul legislativ prin altele.". Prin urmare, soluția ce se intenționează a fi propusă pentru art.3/2 alin.(2) lit.z) este inoportună, or norma respectivă a fost modificată prin Legea nr.36/16.03.2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Recomandări:

Excluderea normei din proiect prin care se propune modificări la art.3/2 alin.(2) lit.z) din legea nr.273/1994.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive

Riscuri de corupție:

- Generale

IV. Concluzia expertizei

Potrivit amendamentelor înaintate de către un grup de deputați în Parlament, se propun modificări și completări la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.273/09.11.1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte. În sensul dat, se propune excluderea lit.r) din art.3 alin.(5) din legea prenotată, care, potrivit autorului amendamentului (deputatul Vladimir Țurcan), "împovărează situația financiară a titularilor în cazurile când aceștia, din anumite motive își schimbă domiciliu". Suplimentar, la lit. s) din art.3 alin.(5) din legea supusă amendării se propune de a nu fi exclusă sintagma "grupa sanguină", iar la lit.r) din art.2 alin.(6) de completat după sintagma "amprente digitale" cu sintagma "grupa sanguină".

Proiectul legii se completează cu un articol, care propune modificarea și completarea Legii cetățeniei nr.1024/02.07.2000 și are drept scop realizarea cu succes programul de stat de acordare a cetățeniei Republicii Moldova investitorilor străini. La fel, se introduc modificări care presupun mărirea numărului de beneficiari ai pașaportului diplomatic și de serviciu.

Proiectul promovează interesele cetățeanului străin și apatridului, care, în schimbul investițiilor în economia Republicii Moldova, vor putea beneficia de un regim facilitat de dobândire a cetățeniei Republicii Moldova. Însă, urmare a lipsei unor reglementări privind mărimii contribuției necesare de vărsat în Fondul de investiții publice pentru dezvoltare durabilă în vederea obținerii cetățeniei Republicii Moldova, proiectul nu asigură un filtru valoric adecvat și util statului Republicii Moldova, creând riscul ca normele elaborate să fie aplicate pentru persoane determinate.

De asemenea, prevederile proiectului promovează interesele unui grup de persoane (secretari de stat, președintele și vicepreședintele Autorității Naționale de Integritate și persoanele cu vârsta de până la 23 ani care urmează în străinătate studii secundare generale sau profesionale, medii de specialitate, superioare, învățământ de zi, și nu sunt căsătoriți) de a beneficia de pașaport diplomatic și de serviciu, ceea ce este conform interesului public.

Nota informativă nu conține argumente justificative referitor la completarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.273/1994 cu prevederi ce modifică Legea cetățeniei nr.1024/2000. De asemenea, lipsește fundamentarea economico-financiară a normelor ce presupun mărirea categoriilor de persoane ce vor beneficia de pașaport diplomatic și pașaport de serviciu. Totodată, pentru adoptarea proiectului de lege este necesar ca modificările propuse să fie acceptate de Guvern, în conformitate cu art.131 alin.(4) și (6) din Constituție.

Proiectul conține factori și riscuri de corupție, iar pentru aplicarea eficientă a normelor propuse, este necesară revizuirea și excluderea unor norme potențial coruptibile reflectate în raportul de expertiză anticorupție.

14.05.2018

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Xenia VAMEȘ, Șef secție

**SERVICIUL DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 166 tel. 022-239-625, fax 022-234-068, e-mail: sis@sis.md

„RS” mai 2018

Nr. 18/478

La CSN-9 nr.191 din 07.05.2018

**Domnului Roman BOȚAN,
Președinte al Comisiei parlamentare
securitate națională, apărare și ordine publică**

Stimate domnule Președinte al Comisiei parlamentare,

Cu referire la solicitarea opiniei vis-a-vis de proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea nr. 273 din 09.11.1994 privind actele de identitate în sistemul național de pașapoarte și Legea cetățeniei nr.1024 din 02.06.2000*), Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, în limita competenței funcționale, comunică următoarele la Art. II.

Acordarea cetățeniei Republicii Moldova persoanelor care au efectuat contribuții la Fondul de investiții publice nu prezintă riscuri de securitate, din moment ce există un mecanism de verificare a tuturor cererilor de acordare a cetățeniei și care presupune avizarea obligatorie de către SIS a dosarului de acordare a cetățeniei. Menționăm că, în conformitate cu prevederile art. 9 lit. n) din Legea nr.753 din 23.12.1999 privind Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul este obligat să participe, în conformitate cu legislația, la soluționarea problemelor ce țin de acordarea și retragerea cetățeniei Republicii Moldova. În acest sens, conform proiectului de lege respectiv, Serviciul de Informații și Securitate se va expune în mod obligatoriu prin aviz referitor la condiția stabilită de art. (1¹) lit. b) din Art.17 Legea cetățeniei nr.1024 din 02.06.2000 și anume: „nu prezintă pericol sau risc pentru ordinea publică și securitatea statului”. Condiția verificării de securitate este valabilă atât pentru solicitanții principali cât și pentru membrii de familie ai acestora, motiv din care, orice solicitare de acordare a cetățeniei „prin investiții” va fi avizată în prealabil cu Serviciul de Informații și Securitate, anume din considerentul prevenirii oricăror riscuri la adresa securității statului.

Cît privește posibila creștere a numărului de cereri de acordare a cetățeniei, considerăm că, acest fenomen nu poate fi catalogat ca risc de securitate, or, fiecare cerere de acordare a cetățeniei este examinată individual, inclusiv prin prisma prezenței/lipsei riscurilor sau pericolelor pentru securitatea statului în persoana solicitantului.

Cu respect,

V Botnari

**Vasile BOTNARI
Director**